

GOD VOOR BEGINNERS. Wat geloven ze eigenlijk in de kerk? door R. Milton. Narratio, Gorinchem, 1996. 224 p., f 19,50. ISBN 90 5263 167 0.

HOE SPEL JE GOD? De grote levensvragen en de antwoorden van de godsdiensten; door M. Gellman & Th. Hartman. Altiora/Ten Have, Averbode/Baarn, 1996. 179 p., f 34,90. ISBN 90 259 4684 4 (Nederland), 90 317 1237 X (België).

De stroom boeken over God is in de afgelopen maanden als nooit tevoren aangezweld. Dat was ook te verwachten, nu het thema van de Boekenweek 1997 God als thema heeft. Onder deze boekenstroom *God voor beginners: wat geloven ze eigenlijk in de kerk* en *Hoe spel je God? De grote levensvragen en de antwoorden van de godsdiensten*. Twee verschillende boeken met twee verschillende ondertitels. Twee boeken die in eerste instantie geschreven zijn om door jongeren gelezen te worden.

In *God voor beginners* legt de Canadese auteur Milton in zeven korte hoofdstukjes uit, waar het in het christelijk geloof zoal om draait: Jezus, de bijbel, God, de kerk. De auteur steekt zijn enthousiasme niet onder stoelen of banken, maar het is niet zijn bedoeling om jongeren het christelijk geloof op te dringen of de kerk in te sleuren. Wat hij wel wil is, jongeren nieuwsgierig maken door op een vlot leesbare manier 'zijn verhaal' te vertellen en te getuigen van zijn geloof. Hier en daar klinkt het allemaal wel erg populair ("Kies de enige echte beschrijving van God, en je wint een gratis reisje naar Disney World", p. 62; "Als David niet bezig was vrouwen te verleiden of oorlogen te voeren, componeerde hij liederen", p. 145), is het enthousiasme wel erg groot en ontging mij de humoristische toonzetting van een aantal passages. Vertaalster Dineke Ferwerda wijst er overigens in een woord vooraf op, dat onze Nederlandse context wel anders is dan de Canadese. Daarom paste zij een aantal gegevens over de Nederlandse situatie in; waarbij ook het fonds van uitgeverij Narratio niet vergeten is.

In *Hoe spel je God* zoeken twee auteurs – een rabbi en een 'monsignor' – naar antwoorden die de grote wereldgodsdiensten (hindoeïsme, boeddhisme, jodendom, christendom, islam) en andere godsdiensten op fundamentele levensvragen geven. Het voorwoord van dit encyclopedisch boek werd geschreven door Zijne Heiligheid de Dalai Lama.

Bij het lezen van dit boek heb ik nogal eens de wenkbrauwen gefronst of voelde ik me van de ene verbazing in de andere vallen. Dat begon al bij de eerste regel van hoofdstuk 1, waar de auteurs een definitie van godsdienst geven: "Een godsdienst is een reeks belangrijke antwoorden op de belangrijkste vragen" (p. 13). Andere voorbeelden: de (joodse) baby die tijdens de besnijdenis niets zegt (p. 100), "Trappisten bidden veel en in hun vrije tijd maken ze kaas, bier, of honing" (p. 118), een doopvont die er uit ziet als een baby-zwembad (p. 126), "Preken kunnen heel sterk zijn, of heel verdrietig, of heel opgewekt. Preken kunnen soms echt vervelend zijn" (p. 140), "Wanneer je nooit meevecht in een oorlog, kun je nooit meevechten in een verkeerde oorlog. Maar als je nooit meevecht in een oorlog, ben je net een tamme eend" (p. 152), "Haast alle godsdiensten leren dat alleen de slechtste slechteriken naar de hel gaan. Hitler zit wellicht in de hel" (p. 160), de hemel als een soort Disneyland voor de ziel (p. 161), het bestaan van slechte godsdiensten op heel afgelegen plaatsen (p. 164).

De auteurs waarschuwen de lezers dat sommige delen van dit boek heel serieus zijn en volgens onafhankelijke deskundigen grappig. "We weten niet precies hoe dit komt, maar toen we het eenmaal ontdekt hadden, vonden we dat we u meteen moesten waarschuwen. Als u dus iemand bent die denkt dat godsdienst nooit grappig kan zijn (...) dan is dit misschien geen geschikt boek

voor u" (p. 11). Hoewel ik niet iemand ben, die het eerste deel van deze bewering zal ontkennen, vind ik het toch geen geschikt boek. Misschien heeft dat er mee te maken, dat de belangrijkste antwoorden op een reeks belangrijke vragen er voor mij wat anders uit zien.